

14. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náhrada škody při odvolání souhlasu s použitím záznamů projevů osobní povahy

Nelze si nevšimnout, že v současné občanskoprávní úpravě účinné od 1. 1. 2014[1] je oblasti ochrany osobnosti věnováno nepoměrně více prostoru než dříve - z pouhých pěti paragrafů se jejich počet takřka zpětinásobil, obsah nabyl na šíři a mnoho nových ustanovení prohloubilo jeho význam. Takovým postupem zákonodárce reflektuje nárůst rozhodovací praxe soudů v oblasti ochrany osobnosti a možná předznamenává, že tato oblast práva bude časem nabývat stále více na významu.

WEINHOLD LEGAL

Jednou z novinek nové právní úpravy je **nárok na náhradu škody v případě odvolání dříve uděleného souhlasu s užitím zachycených projevů osobní povahy**. Kde leží hranice tohoto institutu, českému právnímu prostředí zatím cizímu?

V době účinnosti předchozí právní úpravy[2] byla povinnost k takové náhradě škody implicitně dovozována právní teorií spíše s ostychem a opatrností. Soudní praxe se jí doposud nezabývala a komentáře ji zmiňují jen jaksi pro úplnost[3]. Výslovného ukotvení v českém právním řádu se tento institut dočkal až s novou kodifikací civilního práva a to v podobě zvláštní skutkové podstaty škody[4].

Pro zachycování a rozšiřování podoby člověka, stejně jako pro užívání záznamů jeho projevů osobní povahy, platí obecné pravidlo, že je tak s výjimkou zákonných licencí možno činit pouze se souhlasem dané osoby, jak vyplývá z textu zákona.[5] **Projevy osobní povahy** se rozumí ty složky lidské osobnosti, chráněné osobnostním právem, které „*po svém vzniku mohou existovat ve vnějším světě nezávisle na fyzické existenci osobnosti jako takové* [6]“. Jedná se např. o deníky, soukromé hovory, vzhled člověka či jeho podpis, přičemž jde o projevy buď v objektivně vnímatelné podobě vytvořené (deníky) anebo do objektivně vnímatelné podoby zachycené, ať už trvale (fotografie) nebo dočasně (podobizna promítnutá na zed).[7]

Pokud jsou projevy osobní povahy jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti a splňují tak kritéria k autorskoprávní ochraně podle autorského zákona[8] (např. lidský zpěv), váží se k nim vedle osobnostních práv také práva majetková.

Zákon však dává původci projevů osobní povahy možnost svůj souhlas s jejich použitím odvolat, a to i tehdy (i) byl-li souhlas udělen na dobu určitou (§ 87 odst. 1 občanského zákoníku) a (ii) původce k odvolání nemá žádný závažný důvod; dotyčný totiž nepotřebuje k odvolání souhlasu vůbec žádný důvod. Odvoláním souhlasu však pro něj vyvstává riziko, že bude muset nahradit škodu, kterou druhé straně takovým odvoláním souhlasu způsobil. Povinnosti k náhradě škody se zproští leda tím, že prokáže, že od okamžiku udělení souhlasu došlo k **podstatné změně okolností** či odvolání

souhlasu podloží **jiným rozumným důvodem** (§ 87 odst. 2 občanského zákoníku). Břemeno tvrzení a důkazní břemeno v tomto případě leží na žalovaném (tj. na osobě, která souhlas odvolala), stejně jako prokazování skutečnosti, že svolení bylo skutečně uděleno na dobu určitou[9].

Toto ustanovení je projevem právní zásady *neminem laedere*[10], obecně zakotvené v § 3 občanského zákoníku. Protože se jedná o výjimku ze zásady svobodné odvolatelnosti svolení se zásahem do osobnosti, **musí být podmínky pro vznik povinnosti k náhradě škody vykládány restriktivně**,[11] tím spíše, že se zde dostává do konfliktu právo na ochranu osobnosti s právem vlastnit majetek.[12]

Ačkoli důvodová zpráva k občanskému zákoníku o kořenech tohoto institutu mlčí, nelze vyloučit, že zákonodárce nemusel pro inspiraci chodit příliš daleko. K této problematice se blíže vyjádřil např. OLG Frankfurt am Main (SRN). V jednom ze svých rozsudků[13] shrnuje podmínky, za kterých lze odvolat souhlas udělený podle § 22 KUG[14]. Německou soudní praxí a právní teorií bylo dovozeno, že musí jít buď o **závažný důvod** nebo o **změnu vnitřního přesvědčení dotčené osoby**. V rozhodnutí bylo konstatováno, že souhlas, který žalobce udělil televiznímu štábu žalované k natáčení rozhovoru pro televizní magazín, nemůže být odvolán poté, co byl tento rozhovor kromě odvysílání uveřejněn také na internetu a to z toho důvodu, že žalobce nenaplnuje ani jednu z výše uvedených podmínek.

V dalších bodech se na tuto zvláštní skutkovou podstatu škody aplikují obecná ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu (§ 2894 an.)[15] Zda se tento institut v příštích letech v českém právním prostředí zabydlí či nikoli, ukáže až praxe.

Anna Šimerdová

[Weinhold Legal, v. o. s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“)

[2] Zákon č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník

[3] Občanský zákoník: komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008, xvi, 1221 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4000-041. str. 165

- [4] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 524
- [5] §§ 81 - 90 občanského zákoníku
- [6] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 396
- [7] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 525
- [8] § 2 odst. 1 zákona č. [121/2000](#) Sb., autorský zákon
- [9] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 531-2
- [10] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 531
- [11] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 532
- [12] Špaček, J.: Odvolání uděleného souhlasu k pořízení a užití obrazových snímků fyzické osoby, publikováno dne 7.5.2010, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).
- [13] sp. zn. 16 U 172/10 ze dne 24. 2. 2011 (dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).)
- [14] Zákon o autorském právu k dílům výtvarných umění a k fotografii z roku 1907 (Gesetz betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste und der Photographie, zkráceně Kunsturhebergesetz), který - byť jako torzo původního znění - dodnes nepozbyl účinnosti a znění § 22 je následující: „Podobizny mohou být šířeny nebo veřejně vystaveny jen se souhlasem zobrazeného. V pochybnostech platí, že se souhlas považuje za udělený, pokud zobrazený obdržel odměnu za to, že se nechal zobrazit. (...)“
- [15] Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654) : komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. str. 532

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](#)

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)